مجتمع فرهنگی آموزشی علامه طباطبایی

پنجمین دوره المپیاد ادبی ققنوس

آزمون - پایه نهـــم

شنبه ۱۶ آبان ۱۴۰۵

سوالات نمره منفی دارد.

(هر سه پاسخ غلط، معادل از دست دادن یک پاسخ صحیح است)

تعداد سوال: ۲۰ **زمان: ۴۵ دقیقه**

نام و نام خانوادگی دانش آموز :

سال تحصیلی ۱۴۰۶ - ۱۴۰۵

الف) املا و معنای واژه‌ها

۱. در کدام گزینه املای همهٔ کلمه‌ها صحیح است؟

۱- فروغ خشم در حرکات و سکنات وی پدید آمده، چنانکه آب دهان او خشک ایستاده بود و نغض عهد را در خاک می‌جست.

۲- این‌همه خلق از اطراف جهان با این طعب و رنج از راه‌های دور و دریاها بگذشته و بیابان‌ها قطع کرده و این‌همه ضایع است؟

۳- از حساب قیامت بترسم و آنچه دارم از اندک‌مایه حطام دنیا هلال است و کفایت است و به هیچ زیادت حاجتمند نیستم.

٤- در مرغزاری که نسیم آن بوی بهشت را معطّر کرده، وحوش بسیار بود که به سبب چراخور و آب، در خصب و راحت بودند.

۲. در متن زیر چند مورد غلط املایی به چشم می‌خورد؟

«امیر مسعود، خادم را گفت کیسه‌ها بیاورد و مرا گفت: "بستان! در هر کیسه هزار مصقال زرپاره است. بونصر را بگوی که زرهاست که پدر ما از غزو هندوستان آورده است و بتان زرّین را بشکسته و بگداخته و پاره کرده و پاک‌تر مال‌هاست. و در هر سفری ما را از این بیارند، تا صدقه‌ای که خواهیم کرد بی‌شبحت باشد، از این فرماییم. و می‌شنویم که قاضی بست، بوالحسن بولانی، و پسرش سخت تنگ‌دست‌اند و از کس چیزی نستانند و اندک‌مایه ضیعتی دارند. یک کیسه به پدر باید داد و یک کیسه به پسر تا خویشتن را ضیعتکی خرند و فراخ‌تر بتوانند زیست و ما حق این نعمت تندرستی که بازیافتیم، لختی گذارده باشیم."»

۱- یک ۲- دو ۳- سه ٤- چهار

۳. معنای لغت مشخص‌شده در کدام گزینه به‌درستی بیان گردیده است؟

۱- در حلقهٔ گل و مل، خوش خواند دوش بلبل / هاتِ الصَّبُوحَ، هُبّوا، یا ایُّهَا السُّکارا ← (باده)

۲- عذرخواهان را خطاکاری ببخش / زینهاری را به جان ده زینهار ← (گناه‌کار)

۳- به آغاز اگر کار خود ننگری / به فرجام، ناچار، کیفر بری ← (پاداش)

٤- هر کجا متصوّفی را دیدی که دام زرق نهاده، بخندیدی و بونصر را گفتی: «چشم بد، دور از بولانیان!» ← (درخشش)

٤. معنی کلمات «آز»،«آهرمن»،«تفقّد» و «منغّص» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

۱- دروغ / ابلیس / احوال‌پرسی / گوارا
۲) حرص / شیطان / دل‌جویی / ناگوار
۳- طمع / فرشته / گم‌گشتگی / مکدر
٤) زیاده‌خواهی / دیو / بی‌بهرگی / ناتمام

ب) درک مطلب و قرابت معنایی

۵. هستهٔ مفهومی و آموزهٔ اخلاقی کدام بیت به‌درستی بیان نگردیده است؟

۱- جهان‌جوی اگر کشته آید به نام / به از زنده، دشمن بر او شادکام ← (برتری مرگ عزّتمندانه بر زندگانی ذلیلانه)

۲- جوان، بی‌هنر، سخت ناخوش بود / اگرچند فرزند آرش بود ← (رجحان فضایل اکتسابی بر اصالت خانوادگی)

۳- ز دانش چو جان تو را مایه نیست / به از خامشی هیچ پیرایه نیست ← (بی‌فایدگی علم بی‌عمل و ناسودمندی کلام بی‌کردار)

٤- ستوده کسی کو میانه گزید / تن خویش را آفرین گسترید ← (ضرورت اعتدال‌گرایی و پرهیز از افراط و تفریط)

٦. کدام گزینه از نظر مفهوم و کاربرد عبارت «به جایِ» به بیت زیر شبیه است؟

«ده‌روزه مهر گردون، افسانه است و افسون / نیکی به‌جای یاران، فرصت شمار، یارا»

۱- نظر چگونه بدوزم که بهر دیدن دوست / ز خاک من همه نرگس دمد به جای گیاه

۲- سزد گر ز ابر از این شومی بر ایشان / به جای قطر باران، خون چکد، خون

۳- دل پیش تو و دیده به جای دگرستم / تا خصم نداند که تو را می‌نگرستم

٤- پدر به جای پسر هرگز این کرم نکند / که دست جود تو با خاندان آدم کرد

۷. از کدام یک از ابیات زیر، قضاباوری و جبرگرایی شاعر دریافته می‌شود؟

۱- هنگام تنگ‌دستی، در عیش کوش و مستی / کاین کیمیای هستی، قارون کند گدا را

۲- بنت‌العنب که صوفی، امّ‌الخبائثش خواند / اَشهیٰ لَنا و اَحلیٰ مِن قُبلَةِ العَذارا

۳- آسایش دو گیتی، تفسیر این دو حرف است / با دوستان مروّت، با دشمنان مدارا

٤- حافظ به خود نپوشید، این خرقهٔ می‌آلود / ای شیخ پاکدامن، معذور دار ما را

۸. کدام گزینه از حیث مفهومی با بیت «با بدان بد باش و با نیکان نکو / جای گل گل باش و جای خار خار» همانندی دارد؟

۱- چون درشتی می‌کند دشمن، تو نرمی پیشه کن / نرمی از دل کینه‌ها بیرون یکایک می‌کند

۲- کسی که لطف کند با تو خاک پایش باش / وگر خلاف کند در دو چشمش افکن خاک

۳- دنیا نه متاعی‌ست که ارزد به نزاعی / با خصم مدارا کن و با دوست مواسا

٤- مردمی را باری از دوش رفیقان بازگیر / ور نمی‌گیری، نباید بود سربار کسی

۹. در کدام گزینه، فعل ساخته‌شده از مصدر «اندیشه‌کردن» مفهوم متفاوتی دارد؟

۱- از درون خستگان اندیشه کن / وز دعای مردم پرهیزگار

۲- غواص اگر اندیشه کند کام نهنگ / هرگز نکند درّ گران‌مایه به چنگ

۳- پشّه با شب‌زنده‌داری خون مردم می‌خورد / زینهار، از زاهد شب‌زنده‌دار اندیشه کن

٤- آنکه بنا کرد جهان، زان چه خواست / گر به دل اندیشه کنی زین رواست

۱۰. مفهوم کدام گزینه با بیت «صورت زیبای ظاهر هیچ نیست / ای برادر، سیرت زیبا بیار» ارتباطی ندارد؟

۱- هم صورتت بود خوش و هم سیرتت نکو / جمع است در تو سربه‌سر اسباب دلبری

۲- هرکه بی‌سیرت خوب است نکوصورت / جز همان صورت دیوار مینگارش

۳- گر به صورت بشری، پیشه مکن سیرت گرگ / نام محمود نه خوب آید با فعل ذمیم

٤- صورت مرد نگر، درگذر از صورت و ریش / کان گیا که‌ش بنگارند، نچینند برش

ج) دانش‌های زبانی

۱۱. در کدام گزینه، «صفت مبهم» به کار نرفته است؟

۱- چند دفعت شنودم که چون سوهان‌سبلتی را دیدی که پلاسی پوشیده، بخندیدی.

۲- بوالحسن بولانی گفت: «من هیچ مستحق نشناسم در بست که زر بدیشان توان داد.»

۳- همه بر مرکب شادمانگی سوار گشتند و در مرغزار امن و راحت، جولانی نمودند.

٤- تو هر روز پس از رنج بسیار و مشقّت فراوان، از ما یکی شکار می‌توانی شکست.

۱۲. در کدام گزینه، نقش واژهٔ مشخص‌شده به‌درستی معیّن نگردیده است؟

۱- از امروز، کاری به فردا ممان ← مفعول

۲- نباشد جهان بر کسی پایدار ← مسند

۳- نام نیک رفتگان، ضایع مکن ← نهاد

٤- با غریبان لطف بی‌اندازه کن ← متمم

۱۳. در کدام گزینه، هیچ هم‌خانواده‌ای برای کلمهٔ ذکرشده در کمانک روبه‌روی آن یافت نمی‌شود؟

۱- اگر در فرستادن من توقّفی کنید، من شما را از جور این جبّار خون‌خوار بازرهانم. ← (موقوف)

۲- مرا هیچ‌چیز فاضل‌تر از آن نیست که آن مرد را ببینم تا خود معلوم شود که عمل وی چیست. ← (علّامه)

۳- به‌حج‌ناآمده، حج وی قبول کنند و اهل عرفات را نیز به تبعیت او ثواب می‌دهند. ← (عارف)

٤- اگر او را یک روز دیده بودمی و احوال و عادات وی بدانسته، واجب کردی که در مدّت عمر پیروی او کردمی. ← (جواب)

۱٤. زمان فعل کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

۱- دل به دنیا درنبندد هوشیار

۲- در کوی نیک‌نامی، ما را گذر ندادند

۳- من جواهر می‌کنم بر وی نثار

٤- ترکان پارسی‌گو، بخشندگان عمرند

د) دانش‌های ادبی

۱۵. چند مورد از پرسش‌های به‌کاررفته در ابیات و عبارات زیر از گونهٔ «انکاری» به شمار می‌روند؟

- نگویم که مرا سخت دربایست نیست، امّا چون بدانچه دارم و اندک است قانعم، وزر و وبال این صلت چه به کار آید؟

- از امروز کاری به فردا ممان / که داند که فردا چه گردد زمان؟

- چون شیر خرگوش را بدید، آواز داد که: «از کجا می‌آیی و حال وحوش چیست؟»

- هیچ دانی تا خرد به یا روان؟ / من بگویم گر بداری استوار / آدمی را عقل باید در بدن / ورنه جان در کالبد دارد حمار

۱- چهار ۲- سه ۳- دو ٤- یک

۱٦. آرایهٔ ذکرشده در برابر کدام گزینه صحیح نیست؟

۱- فریدون فرّخ، فرشته نبود ← نغمهٔ حروف ۲- ساقی، بده بشارت، رندان پارسا را ← تضاد

۳- گنج خواهی، در طلب رنجی ببر ←جناس ٤- این کیمیای هستی، قارون کند گدا را ← تلمیح

۱۷. در کدام گزینهٔ «اضافهٔ تشبیهی» دیده می‌شود؟

۱- منجنیق آه مظلومان به صبح / زود گیرد ظالمان را در حصار

۲- ای که داری چشم عقل و گوش هوش / پند من در گوش کن چون گوشوار

۳- دیو با مردم نیامیزد، مترس / بل بترس از مردمان دیوسار

٤- ستون خرد، بردباری بود / چو تیزی کنی، تن به خواری بود

۱۸. شعری چهل‌بیتی که مصراع اول با آن تمام مصراع‌های زوجش هم‌قافیه بوده، با اندرزهای اخلاقی و اجتماعی آغاز گردیده و با ستایش یک پادشاه دادگر خاتمه یافته، در چه قالبی سروده شده است؟

۱- غزل ۲- قصیده ۳- مسمط ٤- مثنوی

هـ) تاریخ ادبیات و مرجع‌شناسی

۱۹. کدام یک از گزاره‌های زیر کاملاً صحیح است؟

۱- تذکرةالاولیا کتابی است منظوم، در شرح احوال و اقوال عارفان بزرگ که به قلم عطار نیشابوری به رشتهٔ تحریر درآمده است.

۲- اصل هندی کتاب کلیله و دمنه، پنجه‌تنتره نام داشته و در عهد ساسانی به کوشش برزویهٔ طبیب به پهلوی ترجمه شده است.

۳- فردوسی، اثر سترگ خویش را نامهٔ خسروان نامیده و کار نگارش آن را در ۲۵ اسفند سال ٤۰۰ هجری قمری آغاز نموده است.

٤- سعدی، ملقب به لسان‌الغیب، دامنهٔ غزل را از موضوعات عاشقانه فراتر برده و مسائل سیاسی را نیز در آن گنجانده است.

۲۰. مؤلّف کدام یک از آثار حوزهٔ حافظ‌پژوهی به‌درستی معرّفی شده است؟

۱- آیینهٔ جام: عباس زریاب خویی
۲- این کیمیای هستی: بهاءالدین خرمشاهی
۳- صدای سخن عشق: سعید حمیدیان
٤- شرح شوق: محمدرضا شفیعی کدکنی

مجتمع فرهنگی آموزشی علامه طباطبایی

سال تحصیلی ۱۴۰۶-۱۴۰۵

داوطلب گرامی، شما می‌توانید به جهت تحلیل سوالات آزمون و تکمیل فرایند تثبیت و رفع اشکال خود، با اسکن تصویر سمت چپ به وسیله گوشی هوشمند و یا تبلت خود، پاسخنامه تشریحی آزمون را مشاهده نمایید.